

Był wybitnym badaczem historii parlamentaryzmu. Przedmiotem jego dociekań były embryonalne struktury ustroju stanowego w krajach bałtyckich i Europy środkowo-wschodniej, pochodzenie i skład pierwszych reprezentacji *communitas nobilium* w zgromadzeniach stanowych państw europejskich, stosunek stanów Prus Królewskich do Korony Polskiej, Związek Pruski i powstanie zgromadzeń stanowych w Prusach, funkcjonowanie unii zawieranych w XV i XVI w. przez Polskę i Prusy, geneza dwuizbowego sejmu polskiego, problem elit politycznych w społeczeństwach stanowych. Przenikliwe studia na te tematy publikował na łamach reprezentatywnego organu Międzynarodowej Komisji Zgromadzeń Stanowych i Parlamentarnych – „Studies presented to the International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions” lub w periodyku belgijskiej sekcji tej Komisji „Anciens Pays et Assemblées d'États”, redagowanym przez Emila Lousse'a. Ich podsumowaniem były „Akta Stanów Prus Królewskich” (wydawnictwo kontynuowane do dziś) oraz książka *Communitas, princeps, Corona regni. Studia selecta*, wydana jako tom LVI serii „Études présentées à la Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'États” w 1976 r. Sprawy zgromadzeń stanowych fascynowały Karola Górskiego do końca życia, co w recenzowanej książce starannie odnotowuje Janusz Małek. Dodajmy, że Karol Górski chętnie pisał na łamach „Czasopisma Prawno-Historycznego”; w 1975 r. zamieścił w nim interesujące studium o radzie koronnej w Polsce w XV w. (CPH XXVII, 1975, z. 2), potem poddawał analizie mechanizmy tworzenia się wieloizbowej reprezentacji stanowej (CPH XXXII, 1980, z. 2). W czasie konferencji, odbytej w Kórniku w 1982 r. sugestywnie wywodził, że liberum veto było konstrukcją sprzyjającą w czasie kryzysu państwa niezbędnym kompromisom między stronnictwami, zapobiegając wojnie domowej (CPH XXXIV, 1982, z. 2).

Recenzowana książka, przypominając o poczesnym miejscu Karola Górskiego w polskiej i światowej historiografii, ma sporą wartość dla historyka prawa. Dlatego jej redaktor i jej autorzy zasłużyli na naszą wdzięczność.

HENRYK OLSZEWSKI (Poznań)

Böhmen und Mähren, [w:] Handbuch der historischen Stätten. Wyd. Joachim Bahlcke, Winfried Eberhard, Miloslav Polívka, Stuttgart 1998, Alfred Kröner Verlag, Taschenausgabe Band 329, 889 s., 14 map, 22 planów miast.

Od szeregu dziesięcioleci wydawnictwo Alfreda Krönera ze Stuttgartu publikuje „Handbuch der historischen Stätten”, rodzaj historyczno-geograficznych słowników poświęcanych kolejnym obszarom, z bogatym i konkretnym, głównie historycznym materiałem dotyczącym miejscowości, które w jakikolwiek sposób zaznaczyły się w dziejach. Ostatnia publikacja z tej nieformalnej serii dotyczy Czech i Moraw. Obejmuje 724 hasła – miejscowości, w których zwięźle omówiono ich dzieje, polityczną przynależność, kolejnych właścicieli, stosunki narodowościowe, wyznaniowe i kulturalne, najważniejsze zabytki, w miarę potrzeby uzupełniając je dawnymi planami miast. Całość została poprzedzona zarysem dziejów tego obszaru, uzupełniona zaś tablicami genealogicznymi, wykazem prezydentów (od 1918 r.), listami biskupów, zestawieniem miejscowych nazw czeskich i niemieckich (jeśli istniały), indeksem miejscowości i nazw topograficznych, bardzo obszernym indeksem osób (nader wiele bowiem takich informacji zawierają poszczególne hasła) oraz szeregiem historycznych map.

Nie tylko redaktorami, ale też współautorami tego interesującego i niewątpliwie pożytecznego dzieła są licznie niemieccy i czescy badacze. Ta ostatnia okoliczność zasługuje na szczególne podkreślenie, ponieważ w minionych dziesięcioleciach analogiczne tomy dotyczące ziem spoza dzisiejszych Niemiec bywały dziełem tylko niemieckich autorów.

KAZIMIERZ ORZECZOWSKI (Wrocław)